

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

w sprawie z wniosku prokuratora
z udziałem K. G.
o ubezwłasnowolnienie,
na posiedzeniu niejawnym 22 lutego 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 24 maja 2022 r., sygn. akt I ACa 237/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje adw. A. M. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w Szczecinie koszty nieopłaconej pomocy prawnej w wysokości 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) zł.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 30 czerwca 2021 r. o częściowym ubezwłasnowolnieniu uczestniczki na wniosek prokuratora.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na jej oczywistą zasadność, gdyż Sąd II instancji naruszył art. 382 k.p.c. w związku z art. 278 § 1, 286, 553 § 1 i 2 i 554¹ § 1 k.p.c. (powołane w skardze art. 13 § 2 i 391 § 1 k.p.c. są przepisami odsyłającymi).

Art. 382 k.p.c. stanowi, że „sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu

apelacyjnym". Skarżąca zbiorczo uzasadniła naruszone wg niej przepisy K.p.c., bez przypisania konkretnych zarzutów co do toku postępowania poszczególnym, wyżej wymienionym przepisom. Można się domyślać, że zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. polega na ustaleniu przez sąd odwoławczy, jakie leki przyjmowała skarżąca (w oparciu o dokumentację medyczną skarżącą) i jakie jest ich przeznaczenie (w oparciu o informacje zawarte na stronach internetowych producentów leków). Wg skarżącej takie ustalenia wymagają wiadomości specjalnych, tj. opinii biegłego. Zatem skarga w istocie nie zarzuca oparcia wyroku na materiale niezbranym w toku postępowania, lecz zarzuca bezpodstawność ustaleń faktycznych wynikłą z naruszenia art. 278 k.p.c. (ustalenia dokonane w sposób inny niż opinią biegłych).

Art. 278 k.p.c. jako warunek konieczny przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego ustanawia okoliczność, że ustalenie danego faktu wymaga wiadomości specjalnych. Jeżeli ustalenie faktu nie wymaga wiadomości specjalnych (np. obliczenie sumy odsetek za dany okres i inne obliczenia niewymagające stosowania wyższej matematyki), przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych jest niedopuszczalne. Art. 278 k.p.c. ogranicza dopuszczalność dowodu z opinii, lecz nie ustanawia tego dowodu jako wyłącznego na ustalenia wymagające wiadomości specjalnych. Jeżeli sporny fakt wymagający wiadomości specjalnych można ustalić innymi środkami niż opinia biegłych (np. publikacją naukową lub popularnonaukową), to taki inny środek dowodowy jest dopuszczalny. Przede wszystkim ustalenie leków przepisanych skarżącej w oparciu o dokumentację medyczną nie wymaga wiadomości specjalnych (wykształcenia medycznego), wystarcza umiejętność czytania ze zrozumieniem. Informacja producenta o przeznaczeniu leku jest właściwym środkiem dowodowym do ustalenia przeznaczenia leku, co nie uchybia tezie skargi, iż zdarza się przepisywanie leku w innym celu niż ten, do którego został zarejestrowany. Licznych przykładów na takie postępowania dostarczyła pandemia Covid-19, gdy lekarze na całym świecie próbowali stosować leki zarejestrowane do innych celów, a niezarejestrowane jako przeciwwirusowe. Jednakże takie niestandardowe przypisanie leku powinno zostać odnotowane w dokumentacji medycznej.

Ponadto Sąd II instancji nie utrzymał w mocy orzeczenia o częściowym ubezwłasnowolnieniu na podstawie ustalenia, jakie leki przyjmowała skarżąca

i jakie jest ich przeznaczenie. Dowód ten Sąd przeprowadził w celu wykazania zbędności dodatkowej opinii wnioskowanej na te okoliczności. W istocie Sąd zamiast dokonywać tych ustaleń powinien oddalić wniosek dowodowy na te okoliczności jako nieistotne (art. 227 k.p.c.) i nie dokonywać zbędnych ustaleń.

Kolejnym oczywiście naruszonym przepisem ma być art. 16 k.c. stanowiący o podstawach ubezwłasnowolnienia częściowego. Oczywiście naruszenie przepisu materialnego zachodzi, jeśli sąd stosuje go do stanu faktycznego nieobjętego zakresem stosowania (hipotezą) tego przepisu. Jednakże skarga nie zarzuca, aby Sąd II instancji nie stwierdził, że z powodu choroby psychicznej i innych zaburzeń psychicznych skarżąca potrzebuje pomocy do prowadzenia swoich spraw. Skarga w istocie zarzuca, że stwierdzenie to było zbyt pochopne, nastąpiło bez przeprowadzenia kolejnej opinii. Zatem skarżąca prawidłowo zarzuciła naruszenie art. 553 § 1 i 2 oraz art. 554¹ § 1 k.p.c. i nieprawidłowo podniosła naruszenie art. 16 k.c.

Sąd odwoławczy wyczerpująco uzasadnił dostateczność zebranego materiału do stwierdzenia istnienia przesłanek do zastosowania art. 16 k.c. oraz zbędność kolejnej opinii. Wywodów skargi podważających to ustalenie sądów I i II instancji nie można uznać za oczywiście uzasadnione. Dlatego na podstawie art. 398(9) k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Wniosek o częściowe ubezwłasnowolnienie, zgodnie z § 354 ust. 2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, wniósł prokurator z prokuratury rejonowej obejmującej swoją właściwością siedzibę Sądu I instancji (tj. prokurator pełniący służbę w prokuraturze rejonowej; nie jest istotne jego stanowisko służbowe: czy był prokuratorem prokuratury rejonowej, czy też prokuratorem wyższego szczebla delegowanym do prokuratury rejonowej). Prokurator ten był uprawniony do każdej czynności na każdym etapie postępowania, w tym przed Sądem Najwyższym, z wyjątkiem wniesienia skargi kasacyjnej (§ 366 ust. 1 Regulaminu), co w niniejszej sprawie nie miało miejsca (natomiast odpowiedź na skargę kasacyjną może złożyć prokurator rejonowy). Na podstawie art. 546 § 2 k.p.c. w sprawie o ubezwłasnowolnienie

udział prokuratora jest konieczny i dlatego sądy zawiadamiają prokuraturę o postępowaniu traktując prokuratora jako uczestnika postępowania. W niniejszej sprawie prokurator zainicjował postępowanie i stał się jego uczestnikiem jako wnioskodawca, a tym samym zbędne było zawiadomienie prokuratury okręgowej, a już niedopuszczalne było potraktowanie prokuratora okręgowego jako uczestnika odrębnego od prokuratora rejonowego. Prokuratura jest jedna (art. 1 § 1 Prawa o prokuraturze), a przepisy ustaw i Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wskazują jednostkę prokuratury właściwą co do zasady do podejmowania czynności w danej sprawie. Na podstawie § 354 ust. 3 i 5 kierownicy odpowiednich jednostek prokuratury mogą wyznaczyć inną jednostkę, a w braku wyznaczenia ci sami kierownicy rozstrzygają spory o właściwość między jednostkami. Zatem właściwość jednostki prokuratury jest jej wewnętrzną sprawą i ewentualny udział niewłaściwej jednostki nie wpływa na ważność postępowania. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy prawidłowo oznaczył sprawę jako prowadzoną z wniosku prokuratora, bez wskazywania jednostki, z udziałem wyłącznie osoby, której dotyczył wniosek.

Na podstawie art. 29 ust. 1 Prawa o adwokaturze pełnomocnikowi skarżącej przysługuje opłata za sporządzenie skargi kasacyjnej w wysokości określonej w § 14 ust. 1 pkt 3 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozp. Min. Sprawiedl. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.